

Mariusz Gizowski

Zarys dziejów rozwoju sportu tenisowego w Sopocie

Słowa kluczowe: tenis, klub tenisowy, Sopot

Abstract

The Outline of the history of tennis sport development in Sopot

Key words: tennis, tennis club, Sopot

The analysis of the history of physical education in Sopot shows that tennis belongs to the most representative sport disciplines of the city. Tennis is one of the most characteristic elements of sport in Sopot. The history of tennis states clearly that this sport creates a glorious page of the history of Polish sport and tennis courts have entered the architecture of the city permanently, becoming a lasting symbol of Sopot. The tennis centre in Sopot has brought up a number of outstanding players succeeding on international courts. The centre has distinctively marked its position in the sphere of popularising and developing tennis. The recourse and personnel base create the premise that it will continue succeeding in Poland as well as abroad. The analysis of the history of tennis in Sopot proves that talking about the Sopot tennis school is not a platitude.

Analizując dzieje kultury fizycznej w Sopocie, truizmem będzie stwierdzenie, iż tenis należy do najbardziej reprezentatywnych dyscyplin sportowych miasta. Jednak bez wątpienia tenis ziemny jest jednym z bardziej charakterystycznych elementów sopockiego sportu i należy mu tym samym poświęcić nieco więcej uwagi. Dzieje sopockiego tenisa jednoznacznie wskazują, że należał on i należy do chlubnych kart w historii polskiego sportu, a korty tenisowe wpisały się na trwałe w architekturę miasta, stając się tym samym jednym z nieprzemijających symboli Sopotu.

Sopockie korty tenisowe są jednym z najnowocześniejszych obiektów tego typu w Polsce. Jednocześnie można na nich rozgrywać 25 pojedynków. Infrastrukturę tego obiektu stanowią między innymi: wygodne trybuny, zadbane budynki klubowe, zaplecze sanitarne i największa hala tenisowa.

Sopocki Klub Tenisowy — najlepiej zorganizowany klub tenisowy w Polsce — wkroczył w drugie stulecie swego istnienia jako największy ośrodek w kraju, promujący tę dyscyplinę sportu. W swojej infrastrukturze posiada 24 korty ziemne, 4 korty w hali reprezentacyjnej oraz 3 korty w hali treningowej z nowoczesnym zapleczem.

Początki tenisa sopockiego sięgają 1897 r., w którym to wybudowano pierwszy kort tenisowy. Tego roku rozpoczęła się budowa siedziby Sopockiego Lawn Tenisa przy dzisiejszej ulicy Ceynowy¹.

Poczesne miejsce w propagowaniu tenisa jako dyscypliny sportowej zajął sopocki klub tenisowy (Zoppoter Lawn-Tennis Klub). Powstał on w 1900 r. z inicjatywy jednego z bardziej znanych organizatorów ruchu tenisowego Friedricha Schleppsa².

Z czasem Zoppoter Tennis Klub (Zoppoter Tennisklub) stał się najsilniejszym ośrodkiem tenisowym Wolnego Miasta Gdańska. Posiadał on 19 kortów i zrzeszał około 140 zawodników (ok. 80 juniorów i ok. 60 seniorów). Klub ten rozgrywał drużynowo spotkania z klubami Rzeszy Niemieckiej i klubami zagranicznymi. Regularne spotkania odbywały się z zespołami Królewca, Elbląga i Malborka, a dorywczo z klubami Warszawy, Budapesztu, Wiednia i Oslo³.

Należy podkreślić, iż w tym czasie klub w Sopocie był jedynym ośrodkiem tenisowym, który zatrudniał trenera w szkoleniu zawodników. Pozostałe kluby w tym okresie nie miały nadzoru szkoleniowego, ponieważ nie dysponowały odpowiednią ilością środków finansowych⁴.

Z początkiem XX w. Sopot stał się ośrodkiem, w którym znaczącą rolę odgrywały turnieje tenisowe, wysoko cenione w opiniotwórczych środowiskach sportowych.

Zoppoter Tennis Klub organizował w obsadzie międzynarodowej Mistrzostwa Uzdrowiska Sopotu. Impreza ta cieszyła się dużą popularnością. Uczestniczyli w niej najlepsi zawodnicy gdańscy, polscy i niemieccy, a bardzo często czołowi gracze z USA, Australii, Węgier, Austrii, Danii i Norwegii. Wymienić należy czołówkę polską okresu międzywojennego: W. Dubieńską, J. Jędrzejowską, K. Lilpopównę, M. i J. Stolarów, S. Czetwertyńskiego, P. Warmińskiego, J. Tłoczyńskiego, J. Hebdę, Z. Nawratila czy L. Popławskiego⁵.

Wzmógł się rozkwit tenisa sportowego w Sopocie przypada na okres międzywojenny. To właśnie w Sopocie przeprowadzono otwarte mistrzostwa junio-

¹ Kroniki klubowe SKT; A. Andrzejewski, *Historia Sopockiego Klubu Tenisowego*, Sopot 1977; G. Rybiński, A. Baliński, *Zapiski stuletniej przeszłości. Sopocki tenis w latach 1897 – 1997*, Sopot – Gdańsk 1998; A. Baliński, *Tenis w Sopocie 1897 – 1945*, „Rocznik Sopocki” 1997, Sopot 1997.

² Tamże.

³ J. Gaj, *Zarys historii polskiej kultury fizycznej w Wolnym Mieście Gdańsku 1920 – 1939*, Warszawa 1979.

⁴ Tamże.

⁵ A. Andrzejewski, *Historia...*; G. Rybiński, A. Baliński, *Zapiski...*; A. Baliński, *Tenis...*

rów, w których brali udział zawodnicy gdańscy, polscy i niemieccy. Na kortach sopockich odbyły się trzykrotnie spotkania znanych zawodowych tenisistów: W. Tildena, J. Vinesa, R. Najucha i H. Nüesseleina⁶.

Lata dwudzieste XX w. cechuje wzmożona rozbudowa infrastruktury sopockiego ośrodka tenisowego. Na przykład, w 1924 r. oddano do użytku drewnianą halę tenisową, gdzie można było uprawiać ten sport od października do kwietnia każdego roku, zaś w 1927 r. rozbudowano tenisowy dom klubowy o dwa boczne skrzydła⁷.

W okresie międzywojennym sopocki klub tenisowy (Zoppoter Tennisklub) wychował wielu znamienitych zawodników, takich jak: Stanisław Menda-Dar-ski, Erich Wronka, Hans Acker czy Franz Bauer⁸.

Organizowane w Sopocie zawody i turnieje tenisowe przyniosły nadmorskiemu ośrodkowi sławę najważniejszego centrum tego sportu nad Bałtykiem. Rozgrywki sportowe były corocznie organizowane na kortach sopockich.

Do bardziej znanych wydarzeń na polu sopockiego tenisa należy fakt zdobycia mistrzowskiego tytułu przez Wandę Dubieńską. W 1928 r. po raz pierwszy Polka została mistrzynią Wolnego Miasta Gdańska. Natomiast w 1930 r. udzielającym się sopockim tenisistą był Maksymilian Stolarow, który zdobył mistrzostwo Wschodu. Z kolei 1935 r. należy już do frontального zwycięstwa Polaków, w którym partycypowali: Jadwiga Jędrzejowska i Józef Hebda. Należy również wspomnieć, że w 1938 r. do Polaków należał finał rywalizacji o mistrzostwo Wschodu, w którym znaleźli się: Adam Baworowski i wspomniany już Józef Hebda. Zwycięzcą okazał się ten pierwszy zawodnik⁹.

Polscy tenisiści lat trzydziestych XX w. wygrywali w Ostseebad Zoppot in der Freien Danzig nie tylko z najlepszymi tenisistami niemieckimi, ale i zawodnikami europejskimi. Do września 1939 r. na kortach sopockich dominowali Polacy¹⁰.

Wybuch II wojny światowej naturalnie spowolnił tempo rozwoju sopockiego tenisa ziemnego. Niemniej jednak turnieje tenisowe rozgrywane były jeszcze w Sopocie w 1940 i 1941 r.¹¹

Po II wojnie światowej w Trójmieście tenis najwcześniej zaczął rozwijać się w Sopocie. Tu koncentrowało się życie sportowe na Wybrzeżu. Rozpoczęto odbudowę struktur i infrastruktury sopockiego tenisa. Bracia Jan i Stefan Kornelukowie wspólnie między innymi z Władysławem Klausem i Stanisławem Kraszewskim podjęli wysiłek odbudowy kortów, odrestaurowali domek klu-

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ *40 lat tenisa polskiego 1921 – 1961*, pod red. E. Cunge, Warszawa 1961; P. Deresz, A. Roman, *Tenis*, Warszawa 1986; T. Dutkowski, *T jak tenis*, Warszawa 1979; A. Kosecki, A. Królik, K. Tarasiewicz, *Tenis w Polsce w latach 1921 – 1971*, Warszawa 1972.

¹⁰ Tamże.

¹¹ G. Rybiński, A. Baliński, *Zapiski...*

bowy i powołali do życia sekcję tenisową w tworzonej klubie sportowym „Odwet”¹².

W tym miejscu należy zdecydowanie podkreślić, iż Stefan Korneluk — zawodnik warszawskiej „Elektryczności”, jako pierwszy zorganizował akcję odbudowy obiektu tenisowego. Podczas wojny korty te spełniały rolę bazy wojsk niemieckich. Wykorzystywano je między innymi jako stajnie. W związku z tym zniszczenia były ogromne. Do pomocy w remoncie kortów włączyli się też: E. Drescher (Drescher), Z. Jankowski, Z. Duszyński, J. Morawiec i inni. Już 9 kwietnia 1945 r. oddano do użytku dwa korty centralne. W następnych latach odremontowano dalszych sześć sopockich kortów oraz wybudowano ścianę do odbijania piłek¹³.

W 1946 r. sopoccy juniorzy w czynie społecznym uruchomili siedem kortów. Orestaurowano szatnię i domek klubowy.

Pierwsi entuzjaści tenisa na czele ze Stefanem Kornelukiem uformowali pierwszy powojenny klub sportowy, który powstał na terenie Sopotu. Był to wspomniany KS „Odwet”, działający przy organizacji młodzieżowej TUR¹⁴.

26 maja 1945 r. powołano do życia Zarząd Miejskiego Klubu Sportowego „Odwet”, w którym największą sekcją była tenisowa. Jej prezesem został dr Edward Drescher.

Na Wybrzeże przyjechał starszy brat Stefana Korneluka — Jan Korneluk, który jako zawodnik podjął pracę szkoleniową w sekcji.

Praca szkoleniowa w pierwszych latach po wojnie miała charakter społeczny. W Sopocie treningi prowadzili obok Jana Korneluka najlepsi zawodnicy. Początki powstania sekcji tenisowej sięgają, jak już zaznaczono, 1945 r., kiedy stanowiła ona część MKS Sopot. Eksperyment nie powiódł się i grupa entuzjastów nie mogła planowo działać szkoleniowo i wychowawczo. Likwidacja MKS i utworzenie w późniejszym okresie samodzielnego klubu pozytywnie wpłynęło na rozwój tenisa w Sopocie¹⁵.

Warto zaznaczyć, iż kadrę trenerską w latach 1945 – 1980, oprócz czołowej postaci Jana Korneluka, tworzyli w Sopocie: Stefan Korneluk, Jerzy Golański, Henryk Dondajewski, Lech Faron, Witold Joachimowski, Zdzisław Zyznowski, Wiktor Pałucki, Eugeniusz Ihnatowicz, Michał Kopczyński, Andrzej Andrzejewski, Andrzej Mardziński, a także H. Filipowicz, A. Szelągowicz i inni¹⁶.

W pierwszych dniach czerwca 1945 r. przeprowadzono wewnętrzny turniej klasyfikacyjny, podczas którego wyłoniono reprezentację klubową. W jej skład

¹² Tamże; L. Wiszniewski, *Rozwój społeczno-gospodarczy w XX-leciu (1945 – 1965) województwa gdańskiego*, Gdańsk 1966; J. Gąssowski, *25 lat tenisa Wybrzeża 1945 – 1970*, Gdańsk 1970; T. Riedl, *Materiały do historii tenisa w Polsce. Część I: Zawodnicy i rozgrywki w latach 1945 – 1951*, Wrocław 1980.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ T. Riedl, *Materiały...*; G. Rybiński, A. Baliński, *Zapiski...*

weszli: Maria Błęńska, Maria Korzybska-Ginterowa, Genowefa Wiewiórowska, Alfons Błęński, Władysław Giedroyć, Lech Faron, Jan i Stefan Kornelukowie oraz Jerzy Mrokowski. Sylwetki wymienionych zawodników kształtowały w okresie późniejszym oblicze nie tylko tenisa sopockiego, ale polskiego sportu tenisowego w ogóle¹⁷.

W ramach organizowanych po raz pierwszy w czerwcu 1945 r. „Dni Morza” Sopot gościł najlepszych tenisistów krajowych z Jadwigą Jędrzejowską na czele. W tenisowym turnieju „Dni Morza” wygrali: J. Jędrzejowska i W. Olejniszyn. W tym też roku odbyły się tu także Mistrzostwa Wybrzeża.

W dniach 24 – 29 czerwca 1945 r. zorganizowano w Sopocie pierwszy powojenny turniej otwarty, któremu patronował prezes Zarządu Miejskiego Klubu Sportowego „Odwet” Stanisław Niesłuchowski. W mitingu tym wzięło udział wielu przedwojennych luminarzy polskiego tenisa.

Na początku czerwca 1946 r. w Sopocie przeprowadzono pierwsze po wojnie międzynarodowe mistrzostwa Polski w tenisie ziemnym.

Największym powodzeniem cieszyły się imprezy międzynarodowe w Sopocie, będące kontynuacją przedwojennej tradycji (po wojnie po raz pierwszy w 1946 r.). Przeprowadzono międzynarodowe spotkania: Bukareszt – Sopot i Sztokholm – Sopot. Barw Polski bronili: W. Skonecki, J. Hebda, S. Korneluk i J. Mrokowski.

Sekcja klubu w Sopocie zorganizowała w lipcu 1946 r. turniej tenisowy o Puchar Przechodni Wojewody Gdańskiego im. inż. Żrąłka. Zawody te miały rangę Międzynarodowych Mistrzostw Polski. PZT wyróżnił sopocki klub organizacją Narodowych Mistrzostw Polski w 1947 r.

Czołowi sopoccy gracze tego okresu to: Maria Błęńska, Eufemia Niewiadomska, Gertruda Wiewiórowska, Krystyna Jelnicka, Zbigniew Beldowski, Lech Faron, Władysław Giedroyć, Stefan Korneluk, Jerzy Mrokowski i Waldemar Milewski.

Lata czterdzieste XX w. dla sopockiego tenisa przebiegały pod znakiem konsolidacji tego sportu na Wybrzeżu. W 1947 r. agendy KS „Odwet” przejął Miejski Klub Sportowy przy Zarządzie Miejskim w Sopocie¹⁸.

Początkowo fundusze sopockiego klubu opierały się na składkach zawodników i działaczy. KS „Odwet”, będąc częścią Miejskiego Klubu Sportowego, był wspierany finansowo przez Zarząd Miejski w Sopocie.

W 1947 r. sopocki tenis reprezentuje Autonomiczna Sekcja Tenisowa Miejskiego Klubu Sportowego „Ogniwo” (ówczesna oficjalna nazwa klubu) z braćmi Kornelukami na czele.

Reorganizacja sportu polskiego i objęcie nad nim opieki przez pionierzy związkowe spowodowały przejęcie patronatu nad sekcją przez Federację Sportową „Ogniwo”. Odtąd tenis sopocki działał w ramach autonomicznej sekcji

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Tamże.

przy „Ogniwie”. Zmiany te zwiększyły możliwości finansowe sekcji tenisowej. Rada Główna Zrzeszenia „Ogniwo” zaczęła przyznawać stałe roczne dotacje, które stanowiły podstawę budżetu sportowego sekcji.

W 1948 r. przeprowadzono międzynarodowe mistrzostwa Wybrzeża, a w 1949 r. rozegrano międzynarodowe mistrzostwa Polski, które to imprezy wyraźnie podkreśliły znaczenie sopockiego tenisa.

Ważną cezurą w procesie rozwoju sopockiego tenisa był kwiecień 1948 r.; w okresie tym rozpoczęto budowę trzech kolejnych kortów tenisowych, które w poważnym stopniu wzbogaciły infrastrukturę sportową Sopotu. Korty powstały dzięki wysiłkowi wszystkich członków i zawodników klubu, który wyodrębniając się z Miejskiego Klubu Sportowego „Ogniwo”, przyjął nową nazwę — Sopockiego Klubu Tenisowego. Nowa nazwa klubu funkcjonowała bez większych problemów do lat pięćdziesiątych. W kwietniu 1955 r. federacja „Ogniwo” zmieniła nazwę na „Sparta”. Tenisiści sopoccy w oficjalnym piśmie do Zarządu Sekcji Tenisowej GKKF proszą o nadanie klubowi funkcjonującej tradycyjnie nazwy „Sopocki Klub Tenisowy”. Na prośbę nie uzyskano jednak zgody¹⁹.

Lata pięćdziesiąte XX w. dla tenisa w Sopocie przebiegają pod znakiem różnorodnych problemów i trudności, które po części wynikały z przyczyn politycznych. Preferowane były takie dyscypliny, jak piłka nożna, boks czy kolarstwo. Tenis kwalifikowany był jako sport elitarny, skażony „burżuazyjnym obciążeniem”.

Co prawda, w 1951 r. odbyły się w Sopocie Narodowe Mistrzostwa Polski, to jednak rok 1953 przebiega w historii sopockiego tenisa jako okres swoistego kryzysu. Na kortach tenisowych często goszczą sportowcy innych dyscyplin. Grają tu między innymi siatkarki. Okres ten trwał do mniej więcej 1955 r. Warto wspomnieć, iż trójmiejski „Głos Wybrzeża” narzekał na małą ilość przeprowadzanych turniejów tenisowych²⁰. W Sopocie można było ponoć zobaczyć wszystko: kino, koncert, rewię mody, tylko nie tenis.

Do ogólnej puli problemów dochodziły również braki sprzętowe. Dotyczyło to szczególnie piłek tenisowych (*sic!*).

Rozgrywane turnieje tenisowe miały raczej charakter lokalny bądź ogólnopolski aniżeli międzynarodowy. Niemniej jednak w 1954 r. daje się zauważyć w kraju supremację drużyny sopockiego tenisa.

W 1956 r. daje się odczuć odwilż polityczną, która znajduje swoje przełożenie w wymiarze sportowym. Do kraju powraca przebywający na emigracji od 1951 r. wybitny polski tenisista, rozgrywający niejednokrotnie turnieje w Sopocie — Władysław Skonecki. Tenis w Sopocie przeżywa pewne ożywienie. Tenisiści nie respektują oficjalnej nazwy klubowej „Sparta”. Na przekór władzom mówi się o Sopockim Klubie Tenisowym.

¹⁹ J. Gąsowski, 25 lat...

²⁰ „Głos Wybrzeża”, nr 282/55 z dn. 26 – 27 listopada 1955 r.

W połowie lipca 1956 r. do Sopotu zjeżdża cała czołówka polskich tenisistów. Gry treningowe toczą się na wszystkich kortach. Swój udział zgłaszają Czesi, Węgrzy, Rumuni, Jugosłowianie, Francuzi, Niemcy, Duńczycy, Finowie i Portugalczycy. W tym też roku z przyznanych dotacji odbudowano siedem kortów oraz wybudowano dwie betonowe trybuny na kortach centralnych.

W 1956 r. sekcja tenisowa przyjęła oficjalnie nazwę Sopockiego Klubu Tenisowego (SKT), który pracował odtąd w oparciu o uchwalony przez Walne Zgromadzenie statut.

W 1958 r. wracają okręgowe związki tenisowe. W siedzibie Sopockiego Klubu Tenisowego 20 stycznia 1958 r. odbyło się walne zebranie przedstawicieli sekcji tenisowych klubów sportowych Wybrzeża. W trakcie zebrania wybrano Zarząd Gdańskiego Okręgowego Związku Tenisowego. Jego prezesem został dotychczasowy przewodniczący Sekcji Tenisowej WKKF, znany tenisista sopocki, działacz tenisowy — Alfons „Fontek” Błęński.

Lata sześćdziesiąte XX w. stanowią okres wzmożonego rozkwitu sopockiego tenisa, aczkolwiek pojawiają się trudności i problemy na tle materialnym w kwestii uprawiania tegoż sportu.

U progu lat sześćdziesiątych stan posiadania klubu tenisowego w Sopocie — kompleks jego kortów, powiększył się do piętnastu. Dalszy rozwój klubu musiał pociągnąć za sobą znaczne koszty finansowe. Ówczesne roczne wydatki SKT przekraczały 400 000 zł, a konserwacja tzw. domku klubowego pochłaniała za sobą co cztery lata sumę w wysokości 500 000 zł. Te znaczne wydatki finansowe były po części pokrywane przez klub z tytułu najmu kortów. Poza koszykarzami, siatkarzami, bokserami, gimnastykami, szermierzami, ciężarowcami, korty służyły również artystom estradowym, iluzjonistom, wyborom miss piękności i innym imprezom.

Innym sektorem współdziałania ze środowiskiem był rozwój życia towarzyskiego w klubowej kawiarni SKT (brydż, szachy itp.). Cenną inicjatywą były lodowiska organizowane na obiektach SKT²¹.

Jak widać, SKT kojarzył się nie tylko z tenisem, ale również z innymi dyscyplinami sportowymi. Był symbolem rozrywki, a także miejscem spotkań towarzyskich, znanych aktorów, piosenkarzy i pisarzy. Za sprawą Jana i Stefana Korneluków, Lecha Farona i Władysława Giedroycia, organizowano turnieje wiedzy tenisowej, podczas których wspominano niezwykle wydarzenia na kortach.

W 1967 r. zorganizowano w Sopocie pierwszy w Polsce kurs organizacyjno-sędziowski, którego celem było wyszkolenie sędziów znających jednocześnie metody organizowania imprez sportowych. Na kursie tym przeszkolono 15 uczestników w zakresie przepisów gry oraz organizacji zawodów. Wydano specjalny skrypt, opracowany przez organizatorów kursu Janusza Gąssowskiego i Lecha Farona. Z uczestników utworzono pierwsze Kolegium Sędziowskie. Zadaniem jego było obsadzenie turniejów sędziami — kierownikami zawodów.

²¹ J. Gąssowski, *25 lat...*; G. Rybiński, A. Baliński, *Zapiski...*

Pierwsza połowa lat sześćdziesiątych XX stulecia to okres, który oznacza dla tenisa wprowadzenie kilku cyklicznych imprez sportowych w Sopocie. W 1963 r. rozpoczęto rozgrywanie drużynowego turnieju o Puchar Bałtyku, a w pięć lat później turnieju indywidualnego.

W 1961 r. MKKFiT zgłosiło Sopot do współzawodnictwa o miano najlepiej przygotowanego miasta do sezonu letniego. Kluby sportowe otrzymały dyrektywy, że od 1 czerwca organizować będą zawody dostępne dla wszystkich. Przyjęto, iż w czwartki mieszkańcy Sopotu będą grać w tenisa, a pozostałe dni uprawiać inne dyscypliny sportowe. Inicjatywa ta spotkała się z dużym zainteresowaniem ze strony młodzieży. Fakt ten świadczył o popularności tenisa ziemnego i Sopotkiego Klubu Tenisowego.

Oprócz tego organizowano turnieje młodzików, juniorów i seniorów. Na Wybrzeżu najwyraźniej w dziedzinie sportu tenisowego dominował SKT²².

W latach sześćdziesiątych XX w. do Sopotu zjeżdżają reprezentacje takich krajów, jak na przykład: Kuba, Bułgaria, NRD, Węgry, Czechosłowacja, Rumunia, a nawet ChRL, co nadaje Sopotowi rangę jednego z międzynarodowych ośrodków tenisowych. Na przykład w 1965 r. do Sopotu przyjeżdżają drużyny Węgier, Czechosłowacji, Chin, NRD i Rumunii. Polska wystawiła wówczas dwa zespoły. Ósmą drużynę stanowił tzw. zespół międzynarodowy, składający się z najlepszych zawodników zagranicznych, uczestniczących w rozgrywkach indywidualnych. Przeprowadzano również międzypaństwowe mecze towarzyskie, jak na przykład w 1969 r. z drużyną ZSRR.

Warto odnotować fakt, iż w 1965 r. uległa zmianie nazwa dotychczasowego regionalnego związku tenisowego, która od tej pory brzmiała: Okręgowy Związek Tenisowy w Gdańsku. Terenem jego działania było ówczesne województwo gdańskie, a w latach następnych także województwo elbląskie. Siedziba związku znajdowała się w Sopocie, co miało swoją wymowę i było również czynnikiem sprawczym dla rozwoju sopockiego tenisa.

Generalnie rzecz biorąc, Sopocki Klub Tenisowy przyczynił się wydatnie do popularyzacji tenisa ziemnego. Stanowi on jeden z głównych ośrodków szkoleniowych w Polsce. Dla przykładu warto wspomnieć, iż w 1966 r. na kortach SKT przygotowywała się kadra młodzieżowa do meczów o Puchar Galea w Belgii z Wielką Brytanią, Włochami, Szwajcarią i Belgią, a reprezentacja Polski trenowała przed meczem o Puchar Davisa ze Szwecją.

13 lutego 1966 r. walne zebranie sprawozdawczo-wyborcze SKT wyłoniło nowego prezesa klubu — Józefa Andrzejewskiego.

W 1966 r. sopocki klub osiągnął wiele cennych sukcesów. Pierwszeństwo juniorów zostało potwierdzone następnymi tytułami mistrzowskimi w drużynowych i indywidualnych Mistrzostwach Polski. Zespół seniorów zajął trzecie miejsce w I lidze. Trzon drużyny stanowili: Bronisław Lewandowski, Jacek Niedźwiedzki, Mirosław Chmela, Witold Joachimowski i Andrzej Andrzejewski.

²² Tamże.

Największy sukces odniósł Bronisław Lewandowski, wygrywając w turnieju o Puchar Słonecznego Brzegu w Bułgarii.

Na przełomie lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych XX w. młodzi zawodnicy SKT potwierdzili nie zagrożoną pozycję w kraju. Zdobyli kolejne tytuły w rywalizacji drużynowej i indywidualnej Mistrzostw Polski. Drużynę mistrzowską stanowili: Jacek Niedźwiedzki, Andrzej Nawrocki, Romuald Szczepanik, Andrzej Mardziński, Tadeusz Obrębski, Ewa Bruchman, Wanda Rybarczyk.

W późniejszym okresie Jerzy Giczewski, Jacek Niedźwiedzki, Andrzej Andrzejewski i J. Wojtas odnosili zwycięstwa w turniejach w USA, na Kubie i w Indiach²³.

W 1971 r. Romuald Szczepanik zdobył trzy medale (złoty, srebrny i brązowy) na Spartakiadzie Młodzieży. Wanda Rybarczyk stanęła na najwyższym podium w grze pojedynczej junierek.

Jednak rok wcześniej SKT opuścił I ligę. Zarząd Klubu nie dopuścił do gry w walce o utrzymanie się w lidze — Jacka Niedźwiedzkiego i Andrzeja Andrzejewskiego. Poważne osłabienie zespołu było przyczyną degradacji do II ligi.

Przechodzenie zawodników SKT do innych klubów w celach zarobkowych lub dla odbycia służby wojskowej (Jacek Niedźwiedzki, a później Zenon Rode) było następnym powodem początków kryzysu. Sopocka „kuźnia talentów” od 1974 r. przeżywała załamanie.

Lata siedemdziesiąte XX w. przebiegały dla sopockiego tenisa pod kątem imprez międzynarodowych, co przyczyniało się do popularyzacji tego sportu na Wybrzeżu i w całym kraju.

Wielkie imprezy tenisowe na stałe weszły do kalendarza imprez Sopotu i na stałe zrosły się z sopockim krajobrazem. W mieście rozgrywano mecze: Sopot – Sztokholm, Sopot – Austria, w którym mieliśmy sposobność oglądać Johna Alexandra, trójmecz juniorów Polska – Anglia – Finlandia.

W 1972 r. doszło do towarzyskiego spotkania Sopot – Helsinki, zaś w 1977 r. zorganizowano Turniej Asów z udziałem Australijczyka Colina Dibleya, Anglika Bustera Mottrama, Niemca Jürgena Fassbendera i Polaków: Wojciecha Fibaka, Henryka Drzymalskiego i Czesława Dobrowolskiego. W turnieju wyróżniali się Polacy.

Ważnym wydarzeniem w historii sopockiego tenisa było zorganizowanie w 1979 r. Mistrzostw Europy seniorów i juniorów.

W latach 1974 – 1980 główną uwagę zwracano na opiekę kadry klubowej seniorów kosztem szkolenia juniorów. Konsekwencją tego był brak wyników tenisistów SKT w kraju, a także spadek z II ligi w 1978 r. (klub po awansie do I ligi w 1972 r., spadł z niej w 1976 r.).

Odnosnie do ówczesnego stanu infrastruktury sopockiego ośrodka tenisowego, należy odnotować fakt gruntownej przebudowy domku klubowego SKT

²³ A. Kosecki, A. Królak, K. Tarasiewicz, *Tenis...*

oraz remontu kortów centralnych w 1973 r. Z tego powodu odwołano nawet międzynarodowy turniej o Puchar Bałtyku.

W dniach 4 – 6 lipca 1975 r. na kortach SKT odbył się po raz pierwszy rozgrywany w Polsce turniej o Puchar Jeana Beckera, którego organizatorem były następujące państwa: RFN, Luksemburg, Hiszpania i Francja. Pozytywnie to świadczy o uznaniu przez międzynarodowe organizacje tenisowe walorów i zalet sopockich kortów tenisowych, na których mogły odbywać się tej rangi imprezy sportowe.

W połowie lat siedemdziesiątych XX w. daje się zaobserwować na polu sopockiego tenisa ważki kryzys. Po spadku w 1976 r. z I ligi, z klubu odeszli czołowi zawodnicy. Pojawiają się kłopoty z utrzymaniem się w II lidze²⁴.

Pomimo kryzysu na polu sportowym, rozbudowywana jest w dalszym ciągu infrastruktura sopockiego ośrodka. W 1978 r. SKT powiększył ilość kortów z 15 do 22. W 1979 r. trwają prace na kortach i w domku klubowym. Obok oddanych w poprzednim roku nowych kortów, wzniesiono dwa nowe pawilony, w których umieszczono szatnie, natryski, gabinet lekarski i magazyn sprzętu. Przy kortach centralnych podwyższono trybuny na stalowych konstrukcjach i postawiono maszty oświetleniowe.

W sierpniu 1979 r. w Sopocie odbyły się Mistrzostwa Europy Amatorów w Tenisie. Funkcje gospodarza pełnił Sopot. W imprezie udział wzięły reprezentacje z następujących państw: Węgier, ZSRR, Czechosłowacji, Francji, Szwajcarii, Rumunii, Jugosławii, Bułgarii, Hiszpanii, Austrii i Polski. Mistrzostwa te uświetnił udział Hany Mandlikovej.

W związku z Mistrzostwami Europy w 1979 r. obiekt sopocki powiększył się o siedem kortów, nowe trybuny i równie nowe szatnie. Założono sztuczne oświetlenie na pięciu kortach. Zmodernizowano też domek klubowy, który pełnił funkcję hotelu.

Lata osiemdziesiąte XX w. przebiegały dla sportu tenisowego w Sopocie pod kątem dalszego rozwoju imprez o randze międzynarodowej i rozbudowy infrastruktury.

W 1980 r. odbyły się w Sopocie Mistrzostwa Polski Seniorów. Duży sukces odniosła zawodniczka SKT — Wanda Diłaj (Rybarczyk-Diłaj). Mistrzostwo Polski zdobyte przez W. Rybarczyk w 1980 r., potwierdziło sporadyczność wyniku i brak postępu w pracy z młodzieżą w ostatnim przedziale omawianego okresu. Kolejne migracje czołowych zawodników przyczyniły się do osłabienia pozycji tenisa sopockiego i stabilizacji na poziomie średniej krajowej (barwy klubowe zmienili: Z. Rode, R. Szczepanik, W. Rybarczyk, J. Giczewski, R. Wojtiuk i inni)²⁵.

Jednak należy odnotować awans Sopockiego Klubu Tenisowego do II ligi w 1980 r.

²⁴ „Wieczór Wybrzeża” z dn. 29 maja 1978 r.

²⁵ G. Rybiński, A. Baliński, *Zapiski...*

W Sopocie w dniach 8 – 10 sierpnia 1980 r. rozegrano eliminacje strefowe Queen Sofia Cup. Były to drużynowe mistrzostwa Europy junierek. W zawodach brały udział zespoły Rumunii, Szwecji, ZSRR i Polski, którą reprezentowały: Dorota Dziekońska, Teresa Czekańska, Renata Marcinkowska i Katarzyna Ślęczek.

Dobra passa sopockich tenisistów znajduje swoje odzwierciedlenie również w imprezach ogólnopolskich. Na przykład, w halowych mistrzostwach Polski, rozegranych w dniach 7 – 10 lutego 1985 r., triumfuje Lech Bieńkowski, reprezentujący barwy Sopockiego Klubu Tenisowego.

Tenisści SKT wyjeżdżali również na imprezy zagraniczne o randze międzynarodowej. Przykładem jest Magdalena Mróz, która na przełomie lat 1986/1987 startowała w kilku turniejach w USA (m.in. w Continental Cup i Orange Bowl na Florydzie). Magdalena Mróz wystąpiła również w noworocznym turnieju Caser Arca, rozgrywanym w dniach 1 – 3 stycznia 1988 r. w Meksyku. Pokonała ona w finale Sylwią Czopkównę („Budowlani” Katowice). Obie Polki zrobiły w Meksyku duże wrażenie, zyskując sympatię koneserów tenisa i publiczności. Wygrały one też w tym turnieju grę deblową, pokonując w finale Węgierki. Magdalena Mróz zdobyła Puchar Ford Casablanca.

Jest rzeczą ciekawą, że Sopocki Klub Tenisowy w latach osiemdziesiątych zajmował się kwestią łączności z Polonią. W 1988 r. rozegrano turniej dla rodaków z zagranicy. Pierwsze zawody były bardzo uroczyste i miały atrakcyjny program. Wśród imprez towarzyszących zorganizowano między innymi wycieczki turystyczne po Wybrzeżu, zwiedzanie Trójmiasta, rejs po Zatoce Gdańskiej i biesiadę w pobliskiej leśniczówce. Podczas rozgrywek wybrano miss i mistera turnieju, zostali nimi rodowici sopocianie Emilia Jasińska i Jacek Niedźwiedzki²⁶.

Odnosnie do rozbudowy infrastruktury w latach osiemdziesiątych, należy odnotować fakt otwarcia hali tenisowej SKT 17 grudnia 1986 r. Należy dodać, iż oddano ją do użytku w 40-lecie Sopockiego Klubu Tenisowego. Akt otwarcia hali poprzedzały liczne trudności. W 1980 r. nastąpił znaczny wzrost dochodów i wydatków, związany z rozpoczęciem budowy hali. Środki na powyższe działania klub otrzymał z WWKFiT.

W 1980 r. SKT dysponował 21 kortami ziemnymi i 1 asfaltowym. Należy dodać, iż nie były to wszystkie korty i obiekty tenisowe na terenie Sopotu. Między innymi po jednym asfaltowym korcie posiadały niektóre licea ogólnokształcące (I LO i II LO).

Warto zauważyć, iż w latach osiemdziesiątych w ogólnej skali Trójmiasta zaistniała zdecydowana koncentracja kortów w Sopocie.

Z kolei lata dziewięćdziesiąte dla sopockiego tenisa to okres dalszego rozwoju tej dyscypliny sportowej. W 1990 r. zorganizowano w Sopocie XXX Międzynarodowe Mistrzostwa Polski w tenisie weteranów. W imprezie tej udział wzięło 220 tenisistów z 20 państw. Po tej imprezie na korty SKT przyjechała

²⁶ Tamże.

Polonia (w dniach 1 – 9 sierpnia 1990 r.). W zawodach zmagало się 80 zawodniczek i zawodników z 11 państw; między innymi z USA, Kanady i Australii.

W tym samym roku zorganizowano eliminacje III grupy drużynowych mistrzostw Europy kobiet, które rozegrano w hali tenisowej SKT.

W 1992 r. wspomniana już sopocka tenisistka Magdalena Mróz zakwalifikowała się w turnieju eliminacyjnym w Lizbonie na Igrzyska Olimpijskie w Barcelonie.

W tym samym roku ruszył w Sopocie pierwszy polski turniej międzynarodowy WTA (Międzynarodowej Federacji Kobiet) — „Prokom Challenger Poland”, z pulą nagród 25 tys. dolarów. Do zawodów zgłosiło się kilkadziesiąt tenisistek z 12 krajów. Miano najlepszej tenisistki „challengera” wywalczyła Czeszka Radka Bobkova i zdobyła główną nagrodę turnieju „Prokom Challenger Poland”.

W 1994 r. Magdalena Mróz awansowała do turnieju głównego „Australian Open”. W tym samym roku w Sopocie odbyły się międzynarodowe mistrzostwa Polski kobiet „Polish Open by Prokom” z sumą nagród 75 tys. dolarów. W turnieju udział wzięły: Magdalena Mróz, Katarzyna Teodorowicz, Magdalena Grzybowska oraz Aleksandra Olsza.

W 1996 r. odbyły się w Sopocie tenisowe mistrzostwa Polski kobiet „Prokom Polish Open’96”.

Odnosnie do rozbudowy infrastruktury, należy odnotować, iż w 1991 r. zamontowano szwedzki system grzewczy, podnoszący temperaturę o 11°C. Na ten cel klub zaciągnął pożyczkę w wysokości 0,5 mld zł. Było to pierwsze zastosowanie tej instalacji w Polsce.

Co do sopockich imprez tenisowych należy podkreślić, iż dużym zainteresowaniem cieszy się rozgrywany corocznie od 1961 r. Międzynarodowy Turniej Weteranów oraz rozgrywany corocznie Światowy Turniej Polonii²⁷.

Sportowy dorobek Sopockiego Klubu Tenisowego jest ogromny. Zawodnicy i zawodniczki zdobyli łącznie przeszło osiemdziesiąt tytułów mistrzów i prawie tyleż samo wicemistrzów kraju. Kroniki klubowe eksponują na honorowych miejscach tak znane nazwiska mistrzów tenisa, jak: Lech Bieńkowski, Mirosław Chmela, Maciej, Paweł, Piotr i Wanda Dłajowie, Jerzy i Witold Joachimowscy, Andrzej i Krzysztof Kidoniowie, Bartosz, Bronisław i Jerzy Lewandowscy, Bogdan Maniewski, Magdalena Mróz, Jacek Niedźwiedzki, Krystyna Pilżyc, Stanisław Szczukiewicz, Danuta i Krystyna Wróbel, Jan i Janusz Wójcikowie, Zdzisław Zyznowski i wielu innych.

Warto podkreślić, iż aktualnie dyrektorem Sopockiego Klubu Tenisowego jest mgr Waldemar Białaszczyk. W 1997 r. klub sopocki oficjalnie obchodził setną rocznicę swego istnienia.

Warto nadmienić, iż obecnie Sopocki Klub Tenisowy posiada swój periodyk — „ESKATE”. Miesięcznik klubowy, wydawany jest przez Zarząd SKT.

²⁷ Tamże; A. Andrzejewski, *Historia...*

Jeżeli chodzi o obecny stan posiadania SKT, to zalicza się go do największych i najlepiej zorganizowanych klubów tenisowych w Polsce. Klub ten posiada ponad 30 kortów tenisowych (ziemnych i halowych).

W 1997 r. SKT powołał do życia w Sopocie Akademię Tenisową — ekskluzywną szkołę, która rozpoczęła współpracę z Akademią Wychowania Fizycznego im. Jędrzeja Śniadeckiego w Gdańsku, kształcąc profesjonalnych tenisistów.

Należy podkreślić znaczenie bardzo szerokiej oferty sportowej SKT, o czym świadczy chociażby wymowny fakt zorganizowania w dniach 16 – 20 lutego 2000 r. II Międzynarodowych Halowych Mistrzostw Polski w Tenisie na Wózkach.

Sport posiadał i posiada do tej pory specyficzne właściwości, wpływające na psychikę człowieka. Poprzez aktywność sportową w ramach Sopockiego Klubu Tenisowego, jego członkowie oraz zainteresowani mieszkańcy Sopotu kształtują pozytywne cechy charakteru i osobowości. Zdrowo rozumiany sport daje możliwości wyładowania się, pozbycia się codziennych trosk, problemów i stresów, oczyszczenia fizycznego i psychicznego. Takie właśnie możliwości daje aktywne uczestnictwo w działaniach SKT.

Bardzo ważną rolę, jaką Klub spełnia w Sopocie, jest konsolidacja i integracja całego sopockiego społeczeństwa. Utożsamianie się społeczności miasta z zawodnikami reprezentującego je Klubu jednoczy i solidaryzuje wszystkich obywateli Sopotu.

SKT jest miejscem nie tylko szeroko pojętej działalności sportowej. Przy wszystkich korzyściach, płynących ze zdrowej, sportowej rywalizacji, dydaktycznych i wychowawczych aspektów działalności Klubu, pojawia się jego dodatkowa wartość społeczna. Nadrzędną wagę należy przypisać wartościom sportowym, jakie niesie ze sobą sport organizowany w obiektach Klubu. Mieści się w nich zarówno zdrowo pojęta rywalizacja, jak i dostępność klubu sportowego; mieszkańcy Sopotu mają możliwość realizacji swoich zdolności i zamiłowań sportowych. Obok pracy zawodowej realizują się oni jako aktywni sportowcy, działacze czy chociażby jako wierni kibice i obserwatorzy.

Nie sposób pominąć roli rekreacyjnej, jaką niesie ze sobą istnienie klubu sportowego w Sopocie. Sport jest jedną z najważniejszych form wypoczynku. Przy możliwościach Sopotu, staje się on ważną i aktywną formą dla jego mieszkańców. Klub stwarza dla obywateli Sopotu możliwość korzystania ze swoich obiektów w ramach rekreacji sportowej.

SKT stanowi także pewnego rodzaju element w procesie dydaktyczno-wychowawczym społeczności Sopotu. Jego wychowawczym walorem jest to, że członkowie Klubu, obok aktywności sportowej, uczą się współdziałania w grupie, odpowiedzialności za innych, wspólnego planowania i podejmowania decyzji. Udział w życiu Klubu, to w pewnym sensie praca nad charakterem, zdobycie umiejętności panowania nad emocjami i przeżywania porażek. To także uczenie się odpowiednich zachowań przez kibiców sportowych. SKT odgrywa więc rolę wychowawczą nie tylko w stosunku do swoich aktywnych sportowców i działaczy, ale również sympatyków, obserwatorów i kibiców.

Warto zaznaczyć, że forma działalności dydaktycznej, jak wynika z faktu istnienia i działalności SKT, uwidocznia się chociażby w obeznaniu mieszkańców SKT z przepisami i zasadami tenisowymi czy w znajomości podstawowych faktów z historii Klubu i sportu tenisowego w Sopocie, kraju oraz na świecie.

W tym miejscu warto podkreślić, iż rola SKT jest znacząca także w sensie reprezentowania Sopotu na tle regionu pomorskiego czy nawet kraju. Poprzez uczestnictwo w rozgrywkach sportowych, w różnorodnych zawodach i meczach, mieszkańcy miasta mogą zaprezentować się nie tylko jako sportowcy, ale jako pewna społeczność, posiadająca zarówno osiągnięcia sportowe, jak i sukcesy na niwie szeroko pojętej rekreacji. Społeczność ta wydaje sportowców, kształtuje kibiców i sympatyków, wreszcie daje możliwość poznania różnych stron kraju poprzez wyjazdy na imprezy sportowe, zgrupowania, wycieczki turystyczno-krajoznawcze itp.

Istnienie SKT posiada także swój walor społeczny. Jego przejawem jest chociażby bezinteresowna praca działaczy, członków i sympatyków na rzecz Klubu. Ich działalność nie opiera się na gratyfikacji finansowej. Ma wymiar czysto społeczny, aktywny w sensie pracy na rzecz sportowców i miasta.

Ponadto rola SKT jest ściśle związana z tradycją tenisową kultywowaną w Sopocie od XIX stulecia. Z tradycją tą związane jest długoletnie istnienie SKT, który to Klub ma obecnie charakter nieomal elitarny.

Nie ulega wątpliwości, że ośrodek tenisowy w Sopocie zapisał niejedną chlubną kartę w historii polskiego sportu, wychowując szereg wybitnych zawodniczek i zawodników, odnoszących sukcesy na międzynarodowych kortach. Ośrodek ten wyraźnie zaznaczył swoją pozycję w sferze popularyzacji i rozwoju tenisa. Nie ulega również kwestii, że baza materialna i kadrowa SKT w Sopocie stwarza przesłanki do dalszych osiągnięć i sukcesów na niwie polskiego sportu w kraju i za granicą.

Analiza dziejów sportu tenisowego w Sopocie udowadnia, iż mówienie o sopockiej szkole tenisowej nie jest frazesem. Analiza dziejów kultury fizycznej w Sopocie ukazuje, iż tenis należy do najbardziej reprezentatywnych dyscyplin sportowych miasta. Tenis ziemny jest jednym z bardziej charakterystycznych elementów sopockiego sportu. Historia sopockiego tenisa jednoznacznie wskazuje, że należy on do chlubnych kart w historii polskiego sportu, a korty tenisowe wpisały się na trwałe w architekturę miasta, stając się jednym z nieprzemijających symboli Sopotu. Ośrodek tenisowy w Sopocie wychował szereg wybitnych zawodników, odnoszących sukcesy na międzynarodowych kortach. Ośrodek ten wyraźnie zaznaczył swoją pozycję w sferze popularyzacji i rozwoju tenisa. Baza materialna i kadrowa Sopockiego Klubu Tenisowego stwarza przesłanki do dalszych osiągnięć i sukcesów na niwie polskiego sportu w kraju i za granicą. Dlatego też analiza dziejów sportu tenisowego w Sopocie udowadnia, iż mówienie o sopockiej szkole tenisowej nie jest frazesem.